

Českou Sněmovnou prošla mimořádná, tzv “Hamplova Windfall tax” daň z neočekávaných zisků ve výši 60 procent, jako největší střet vlády s byznysem. Vláda fialové pětidemolice chce vzít několika firmám hodně peněz

- CZ24 News | 10. listopadu 2022

ČESKO: Sněmovnou ve 3. čtení prošel pozměňovací návrh k daňovému balíčku, který zavádí tzv. windfall tax neboli daň z neočekávaných zisků vycházející z parametrů nařízení Evropské unie. Dočasná mimořádná daň ve výši 60 procent by měla platit od 1. ledna 2023 po dobu 3 let pro mimořádně ziskové společnosti z oblasti výroby a obchodu s energiemi, bankovníctví, petrolejářství a těžby a zpracování fosilních paliv.

Informovalo o tom ministerstvo financí.

Windfall tax bude fungovat jako 60% daňová přírážka aplikovaná na nadměrný zisk těchto firem stanovený jako rozdíl mezi základem daně v letech 2023 až 2025 a průměrem základů daně za poslední 4 roky (tj. 2018 až 2021) navýšeným o 20 %.

Ministerstvo očekává výnos mimořádné daně do státního rozpočtu ve výši cca 85 mld. Kč v roce 2023, dalších cca 15 mld. Kč mají v příštím roce přinést cenové stropy EU pro výrobce elektrické energie.

Příjmy z této daně mají sloužit k financování mimořádných nákladů, které stát bude mít v souvislosti se zastropováním cen energií.

„Kdyby nebylo Putinovy agrese na Ukrajině a souvisejících dopadů hlavně v oblasti cen energií, o žádné mimořádné dani bychom se dnes nebavili. Válka ale generuje nové výdaje za stovky miliard korun a ty nemůžou jít jen na vrub schodku státního rozpočtu,“ uvedl ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS).

„A vedle toho máme oblasti ekonomiky, jako je energetika, bankovníctví či petrolejářství, které generují vysoké nadměrné zisky ne z důvodu inovací či poskytování kvalitnějších služeb zákazníkům, ale v důsledku externích faktorů. Třeba kvůli rychlému růstu úrokových sazeb nebo cen energií a energetických surovin,“ dodal Stanjura.

Nová daň se bude vztahovat na podniky s významnou činností v odvětvích, ve kterých dochází ke vzniku neočekávaných zisků, tedy výroby, rozvodu a obchodu s elektřinou a plynem, bankovníctví, petrolejářství, těžby fosilních paliv a výroby a distribuce ropných a koksárenských produktů.

Evropská komise doporučila členským zemím EU určitou formu mimořádného zdanění zisků dočasně zavést již v březnu 2022. Podle aktuálního nařízení Evropské komise pak mají windfall tax nebo ekvivalentní opatření zavést všechny členské státy.

Některé země v čele s Itálií a Španělskem tak již učinily a např. Německo, Rakousko či Belgie zavedení daně aktivně připravují.

Mimo EU aplikuje koncept windfall tax Velká Británie na ropné a plynárenské společnosti. Určitou formu mimořádného zdanění zavedlo také Maďarsko, a to taktéž na rafinérie, distributory pohonných hmot a banky.

„Přestože rozumím, že žádná firma nechce být dodatečně zdaňována, na příkladech zavádění windfall daní napříč Evropou a vzhledem k aktuálnímu nařízení Evropské komise je evidentní, že kritika této daně jako nezdravého a škodlivého opatření je zcela mylná,“ řekl Stanjura.

Největší střet vlády s byznysem. Stát chce vzít několika firmám hodně peněz

Pár hodin nato oznámil majitel největší české firmy EPH Daniel Křetínský, že kvůli mimořádné dani přesune jednu z jejích částí do zahraničí. Foto: Profimedia.cz

Ministr financí tomu marketingově říká válečná daň. Válkou na Ukrajině se před voliči snaží omluvit, že kabinet Petra Fialy přišel s návrhem na zvýšení daní ani ne po roce od chvíle, kdy loni v říjnu vyhrál volby mimo jiné slibem, že žádné daně nezvedne. Válečná, to má být výjimečná, neočekávaná, mimořádná. Anglicky se jí říká windfall tax, daň ze zisků, které firmám spadly z nebe. Z mimořádné situace, která jim přinesla něco, co nemohly očekávat.

Správně by se jí mělo říkat Hamplova daň. Do domácí veřejné debaty ji uvedl ekonom Mojmír Hampl, předseda Národní rozpočtové rady a bývalý viceguvernér České národní banky. Poprvé ji zmínil v červnu v rozhovoru pro týdeník Ekonom. Hampl, patřící k nejbystřejším pozorovatelům mezinárodní finanční scény, si vzal inspiraci z Velké Británie, která už v té době kompenzovala ze státního rozpočtu lidem drahé energie a peníze na to se snažila získat právě daní z nečekaných zisků. Líbila se mu logika: nečekané výdajů v podobě kompenzací se platí z nečekaných příjmů. Na drahé energii někdo nečekaně vydělává, má nečekaně vysoké zisky, které mu zákazník s vyššími účty přímo posílá do kapsy. Takže stát je sebere energetikům a rozdělí na kompenzace faktur lidem a firmám. Je to čisté přerozdělování, jako z učebnice.

Od první chvíle bylo zjevné, že jednodušší by bylo přímo vysokou cenu regulovat podle zákona o cenách. Jenže Hampl často zdůrazňuje, že nejméně špatné jsou ty zásahy, které jsou nejsnáze vratné. A automatické zrušení daně poté, co se situace na trzích uklidní, mu připadalo jednodušší než rušení cenové regulace. Výjimečná daň automaticky skončí, když zmizí výjimečně

vysoké zisky. Základ pro daň se počítá právě principem výjimečnosti. O kolik aktuální zisky převyšují průměr z posledních let. Zásah do cen byl navíc považován za obtížný, protože by byl těžko slučitelný s jednotným trhem Evropské unie. Energetici by byli motivováni, aby drahou elektřinu raději za vysoké tržní ceny vyvezli, než ji prodali doma za regulované. Zastropování cen výroby by musel doprovázet ještě další krok. Povinnost přednostně prodat elektřinu na domácím trhu. I s touto možností počítá novela energetického zákona, kterou vláda Petra Fialy narychlo přijala v září poté, co ohlásila zastropování cen elektřiny a plynu pro domácnosti.

Hamplův nápad na daň z neočekávaných zisků inspiroval ministra financí Zbyňka Stanjuru. Vzal ho za svůj a začal ho prosazovat.

Konkrétní podobu daně z mimořádných zisků představuje ministr Stanjura 7. října. Dotknout se má podle jeho pravidel deseti firem. Šesti největších bank: České spořitelny, Komerční banky, ČSOB, UniCredit Bank, Raiffeisenbank. Hranice pro uvalení daně je šest miliard korun čistého výnosu z úroků. Všechny banky, na které daň dopadá, mají zahraniční vlastníky. Vyhnou se jí naopak menší banky s českými vlastníky od bank ze skupin PPF a J&T po Trinity Bank.

Dalším cílem jsou energetické firmy.

ZDROJ: [1](#) / [2](#)